

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. gegužės 31 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Koncentracijų tarp įmonių kontrolė – Reglamentas (EB) Nr. 139/2004 – 7 straipsnio 1 dalis – Koncentracijos vykdymas anksčiau, nei apie ją pranešama Europos Komisijai ir ji paskelbiama suderinama su bendrąja rinka – Draudimas – Apimtis – „Koncentracijos“ sąvoka – Su trečiuoju asmeniu sudaryto bendradarbiavimo susitarimo nutraukimas, atliktas vienos iš vykdančią koncentraciją dalyvaujančių įmonių“

Byloje C-633/16

dėl *Sø- og Handelsretten* (Jūrų ir komercinių bylų teismas, Danija) 2016 m. lapkričio 25 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. gruodžio 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ernst & Young P/S

prieš

Konkurrenserådet

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano (pranešėjas), teisėjai A. Borg Barthet, M. Berger ir F. Biltgen,

generalinis advokatas N. Wahl,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. lapkričio 15 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Ernst & Young P/S*, atstovaujamos *advokater* G. Holtsø ir J. Plum,
- Danijos vyriausybės, atstovaujamos C. Thorning, padedamo *advokat* J. Pinborg,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Conte ir T. Vecchi, padedamų *advokat* H. Peytz,

susipažinęs su 2018 m. sausio 18 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: danų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB susijungimų reglamentas) (OL L 24, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 40, ir klaidų ištaisymas OL 305, 2015, p. 51) 7 straipsnio 1 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ieškinį dėl panaikinimo, kurį *Ernst & Young P/S* pareiškė *Sø- og Handelsretten* (Jūrų ir komercinių bylų teismas, Danija) dėl *Konkurrencerådet* (Konkurencijos taryba, Danija) sprendimo, kuriuo ši konstatavo, kad *Ernst & Young*, *Ernst & Young Europe LLP*, *Ernst & Young Godkendt Revisionsaktieselskab*, *Ernst & Young Global Limited* ir *EYGS LLP* (toliau kartu – bendrovės EY) su *KPMG Statsautoriseret Revisionspartnerselskab*, *Komplementarselskabet af 1. januar 2009 Statsautoriseret Revisionsaktieselskab* ir *KPMG Ejendomme Flintholm K/S* (toliau kartu – bendrovės KPMG DK) pažeidė draudimą vykdyti koncentraciją anksčiau, nei ją patvirtina Konkurencijos taryba (toliau – sustabdymo pareiga), įtvirtintą *Konkurrencelov* (Danijos konkurencijos įstatymas) 12c straipsnio 5 dalyje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Reglamento Nr. 139/2004 5, 6, 20 ir 34 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
 - „(5) <...> būtina garantuoti, kad reorganizacijos procesas nedarytų ilgalaikės žalos konkurencijai; <...> dėl to Bendrijos teisėje reikalingos koncentraciją, galinčią itin riboti konkurenciją bendrojoje rinkoje arba žymioje jos dalyje, reglamentuojančios nuostatos.
 - (6) Todėl reikalingas konkretus [reglamento formos] teisės dokumentas, kuris leistų veiksmingai kontroliuoti visų koncentracijų daromą poveikį konkurencijos struktūrai Bendrijoje ir kuris būtų vienintelis tokioms koncentracijoms taikomas dokumentas. <...><...>
 - (20) Racionalu apibrėžti koncentracijos sąvoką taip, kad ji apimtų operacijas, dėl kurių atitinkamų įmonių kontrolėje, taip pat ir rinkos struktūroje atsirastų ilgalaikių pokyčių. Todėl taikant šį reglamentą, sąvoka turi apimti [Todėl į šio reglamento taikymo sritį reikia įtraukti] visas bendras įmones, ilgą laiką atliekančias autonomiško ūkinio vieneto funkcijas. Be to, vienos koncentracijos sandoriais reikia laikyti tuos sandorius, kurie glaudžiai siejasi dėl sąlygų arba dėl to, kad jie vyksta kaip per palyginti trumpą laikotarpį sudarytų vertybinių popierių sandorių serija.<...>
 - (34) Užtikrinant veiksmingą kontrolę, įmonės turi privalėti atsiųsti išankstinį pranešimą apie Bendrijos mastu veikiančias koncentracijas po susitarimo sudarymo, konkurso paskelbimo arba kontrolinės akcijų dalies įsigijimo. <...> Koncentracijų vykdymas turėtų būti sustabdomas, kol Komisija nepriima galutinio sprendimo. Tačiau tam tikrais atvejais turėtų būti galima nukrypti nuo tokio vykdymo sustabdymo konkrečių įmonių prašymu. <...>“

4 Šio reglamento 3 straipsnio „Koncentracijos sąvokos apibrėžimas“ 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Laikoma, kad koncentracija vykdoma, kai atsiranda ilgalaikių kontrolės pokyčių dėl:

- a) dviejų arba daugiau anksčiau savarankiškų įmonių arba jų dalių susijungimo arba
- b) įsigijimo, kai įmonę įsigijo vienas arba daugiau asmenų, kurie jau kontroliuoja bent vieną įmonę, arba kai įmonę įsigijo viena ar daugiau įmonių pirkdamos vertybinius popierius arba turtą, sudarius sutartį arba kitomis priemonėmis, kurios leidžia tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti visą arba dalį vienos arba daugiau kitų įmonių [vienos ar kelių įmonių visos arba dalinės tiesioginės arba netiesioginės kontrolės įsigijimo, kai pirkdami vertybinius popierius arba turtą, sudarydami sutartis arba kitomis priemonėmis ją įgyja vienas arba daugiau asmenų, kurie jau kontroliuoja bent vieną įmonę, arba viena ar daugiau kitų įmonių].

2. Kontrolė susideda [kyla] iš teisių, sutarčių arba kitų priemonių, kurios kiekviena atskirai arba visos kartu atsižvelgiant į teisės ar fakto aplinkybes, suteikia galimybę daryti didelę įtaką įmonei, ypač naudojantis [būtent iš]:

- a) nuosavybės teise [teisės] arba teise [teisės] naudotis visu arba dalimi įmonės turto;
- b) teisėmis ir sutartimis [teisių ir sutarčių], kurios daro didelę įtaką formuojant įmonės organus, balsuojant arba priimant sprendimus [įtaką įmonės organų personalo sudėčiai, pasitarimams ir sprendimams].

5 Minėto reglamento 4 straipsnio „Išankstinis pranešimas apie koncentracijas ir klausimo prieš pranešant apie koncentraciją perdavimas pranešančiųjų šalių prašymu“ 1 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Apie šiame reglamente apibrėžtą Bendrijos mastu veikiančią koncentraciją pranešama Komisijai prieš jai pradėdant veikti po susitarimo sudarymo, viešo konkurso paskelbimo arba kontrolinės akcijų dalies įsigijimo.“

6 To paties reglamento 7 straipsnio „Koncentracijų sustabdymas“ 1–3 dalyse numatyta:

„1. Bendrijos mastu veikianči koncentracija, kaip apibrėžta 1 straipsnyje, arba kurią turi patikrinti Komisija pagal 4 straipsnio 5 dalį, neturi būti vykdoma iki pranešimo apie ją arba iki paskelbimo, kad ji suderinama su bendrąja rinka, remiantis sprendimu pagal 6 straipsnio 1 dalies b punktą, 8 straipsnio 1 dalį arba 8 straipsnio 2 dalį, arba remiantis prielaida pagal 10 straipsnio 6 dalį.

2. 1 dalyje neužkertamas kelias skelbti viešą konkursą arba sudaryti vertybinių popierių sandorių serijas, įskaitant tuos vertybinius popierius, kuriuos galima paversti kitais vertybiniais popieriais, kuriais galima prekiauti rinkoje, pavyzdžiui, vertybinių popierių biržoje, ir kai šiais vertybiniais popieriais [šiais sandoriais] iš įvairių pardavėjų įgyjama kontrolė, kaip apibrėžta 3 straipsnyje, jeigu:

- a) apie koncentraciją nedelsiant pranešama Komisijai remiantis 4 straipsniu;
- b) vertybinių popierių įgijėjas nesinaudoja konkrečių vertybinių popierių teikiamomis balsavimo teisėmis arba jomis naudojasi tik siekdamas išlaikyti visą savo investicijų vertę remdamasis Komisijos numatyta nukrypti leidžiančia nuostata pagal 3 dalį.

3. Gavusi prašymą Komisija gali leisti nukrypti nuo 1 ir 2 dalyse numatytų išipareigojimų. Prašymas leisti pasinaudoti nukrypti leidžiančia nuostata turi būti argumentuotas. Svarstydamą prašymą Komisija atsižvelgia, *inter alia*, į veiklos nutraukimo padarinius vienai arba daugiau su koncentracija susijusių įmonių arba trečiajai šaliai bei į koncentracijos keliamą grėsmę konkurencijai. Tokia nukrypti

leidžianti nuostata gali priklausyti nuo sąlygų ir išpareigojimų, kad būtų užtikrintos veiksmingos konkurencijos sąlygos. Galima kreiptis dėl nukrypti leidžiančios nuostatos ir ji gali būti suteikta bet kuriuo metu, nesvarbu, ar prieš pranešimą, ar po sandorio.“

- 7 Reglamento Nr. 139/2004 21 straipsnio „Reglamento taikymas ir jurisdikcija“ 1 dalyje nurodyta:

„Tik šis reglamentas taikomas koncentracijoms, kaip apibrėžta 3 straipsnyje, o Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2003 [2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentas dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102 straipsniuose] įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205)], (EEB) Nr. 1017/68 <...>, (EEB) Nr. 4056/86 <...> ir (EEB) Nr. 3975/87 <...> netaikomi, išskyrus bendroms įmonėms, kurios neveikia Bendrijos mastu ir kurių tikslas arba veiklos padarinys – kontroliuoti įmonių, kurios lieka savarankiškos, konkurencinį elgesį.“

Danijos teisė

- 8 Danijos konkurencijos įstatymo 12c straipsnyje numatyta:

„1. Danijos konkurencijos ir vartotojų teisių institucija sprendžia patvirtinti ar uždrausti koncentraciją.

<...>

5. Koncentracijos, kuriai taikomos šio įstatymo nuostatos, negalima vykdyti, kol apie ją nepranešta arba kol jos nepatvirtino Danijos konkurencijos ir vartotojų teisių institucija pagal šio straipsnio 1 dalį.

<...>

6. Danijos konkurencijos ir vartotojų teisių institucija gali leisti nukrypti nuo 5 dalies nuostatų ir nustatyti sąlygas bei įpareigojimus, skirtus veiksmingos konkurencijos sąlygoms užtikrinti.“

- 9 Iš Danijos konkurencijos įstatymo 12c straipsnio aiškinamojo rašto matyti, kad Danijos teisės normos dėl koncentracijų kontrolės pagrįstos Reglamento Nr. 139/2004 nuostatomis ir turi būti aiškinamos jas atitinkančiu būdu, kiek tai susiję tiek su sąvokos „koncentracija“, tiek su sustabdymo pareigos apibrėžtimi ir apimtimi.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 10 2013 m. lapkričio 18 d. bendrovės KPMG DK sudarė koncentracijos susitarimą su bendrovėmis EY (toliau – koncentracijos susitarimas).
- 11 Klostantis bylos aplinkybėms bendrovės KPMG DK ir EY buvo audito įmonės, teikiančios audito ir apskaitos paslaugas Danijoje.
- 12 Sudarydamos koncentracijos susitarimą bendrovės KPMG DK buvo tarptautinio nepriklausomų audito įmonių tinklo *KPMG International Cooperative* (toliau – *KPMG International*) narės. Bendrovėms KPMG DK nesant struktūriškai integruotoms į *KPMG International* tinklą, 2010 m. vasario 15 d. pasirašytas jų bendradarbiavimo susitarimas (toliau – bendradarbiavimo susitarimas). Pagal tą susitarimą bendrovės KPMG DK turėjo išimtinę teisę tapti *KPMG International* dalimi Danijoje ir šioje valstybėje narėje rinkodaros tikslais naudoti *KPMG International* prekės ženklus.
- 13 Bendradarbiavimo susitarime taip pat yra išlygų dėl klientų pasidalijimo, pareigos aptarnauti klientus iš kitų valstybių ir kasmetinio atlygio už galimybę būti tinklo dalimi. Be to, jame numatyta, kad dalyvaujančios audito įmonės negali tarpusavyje sudaryti komercinių sutarčių, kaip antai partnerystės

arba bendros įmonės sutarčių. Šiame susitarime taip pat nustatytas savanoriškas ir integralus dalyvaujančių audito įmonių bendradarbiavimas, kai įmonės veikia laikydamosi tų pačių normų ir procedūrų ir prisistato klientams kaip bendro tinklo dalis, nors kiekviena iš jų yra autonomiška ir nepriklausoma įmonė, kaip tai suprantama pagal konkurencijos teisę.

- 14 Pagal koncentracijos susitarimą, vos jį pasirašiusios, bendrovės KPMG DK turėjo paskelbti, kad siekdamas susijungti su bendrovėmis EY, jos ne vėliau kaip nuo 2014 m. rugsėjo 30 d. pasitraukia iš *KPMG International*. Pagal bendradarbiavimo susitarimą jį nutraukianti šalis privalo apie tai pranešti iš anksto, ne vėliau kaip likus šešiams mėnesiams iki *KPMG International* ataskaitinių metų pabaigos.
- 15 Pagrindinės bylos šalys neginčija, kad nagrinėjama koncentracija nebuvo Bendrijos masto, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 139/2004, kad apie ją reikėjo pranešti kompetentingoms Danijos institucijoms ir kad jai vykdyti reikėjo gauti išankstinį tų institucijų leidimą.
- 16 2013 m. lapkričio 18 d. pasirašiusios koncentracijos susitarimą, bendrovės KPMG DK nutraukė bendradarbiavimo susitarimą nuo 2014 m. rugsėjo 30 d. Pats šio bendradarbiavimo susitarimo nutraukimas nepateiktas patvirtinti konkurencijos institucijoms.
- 17 2013 m. lapkričio 19 d. paskelbta apie koncentracijos susitarimo sudarymą.
- 18 2013 m. lapkričio 20 d. *KPMG International* pranešė apie savo ketinimą likti Danijos rinkoje ir šiuo tikslu 2013 m. lapkričio 21 d. ji įsteigė naują audito ir apskaitos įmonę Danijoje, nors bendradarbiavimo susitarimas vis dar galiojo.
- 19 Kai kurie bendrovių KPMG DK audito paslaugų klientai nusprendė pakeisti auditorius ir naudotis *KPMG International* arba kitų paslaugų teikėjų paslaugomis.
- 20 Bendrovės KPMG DK ir EY pradėjo procedūrą iki pranešimo netrukus po to, kai buvo paskelbtas koncentracijos susitarimas, ir 2013 m. lapkričio 21 d. vyko pirmieji pokalbiai su Danijos valdžios institucijomis.
- 21 2013 m. gruodžio 13 d. *Konkurrence- og Forbrugerstyrelse* (Konkurencijos ir vartotojų teisių institucija, Danija) pranešta apie sandorį; 2014 m. gegužės 28 d. Konkurencijos tarybos sprendimu leista vykdyti susijungimą su sąlyga, kad šalys laikysis tam tikrų įsipareigojimų. Gavusios šį leidimą, bendrovės KPMG DK ir *KPMG International* susitarė nutraukti bendradarbiavimo susitarimą nuo 2014 m. birželio 30 d.
- 22 2014 m. gruodžio 17 d. sprendimu (toliau – ginčijamas sprendimas) Konkurencijos taryba konstatavo, kad bendrovės KPMG DK pažeidė Danijos konkurencijos įstatyme numatytą draudimą vykdyti koncentraciją anksčiau, nei gaunamas leidimas ją vykdyti, nes bendradarbiavimo susitarimą, remdamosi koncentracijos susitarimu, nutraukė 2013 m. lapkričio 18 d., taigi prieš gaudamos minėtą leidimą.
- 23 Konkurencijos taryba grindžia ginčijamą sprendimą visų faktinių bylos aplinkybių tyrimu, iš kurio matyti, kad bendradarbiavimo susitarimo nutraukimas, be kita ko, skirtas būtent koncentracijai, neatšaukiamas ir gali sukelti pasekmių rinkoje laikotarpiu nuo šio nutraukimo iki leidimo vykdyti koncentraciją. Konkurencijos taryba konkrečiai nurodė, kad nebuvo būtina įrodyti, kad minėtas nutraukimas sukėlė pasekmių rinkoje; užtenka fakto, kad jis galėjo tokių pasekmių sukelti.
- 24 2015 m. birželio 1 d. *Ernst & Young* pareiškė *Sø- og Handelsret* (Jūrų ir komercinių bylų teismas) ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo; be kita ko, ji nesutinka su Konkurencijos tarybos pateiktu draudimo vykdyti koncentraciją prieš Konkurencijos tarybai leidžiant ją vykdyti apimties aiškinimu, taip pat su ginčijamo sprendimo pagrindais ir bendradarbiavimo susitarimo nutraukimo poveikiu rinkai.

- 25 *Ernst & Young*, be kita ko, pabrėžė, kad pagrindinės bylos baigtis svarbi nagrinėjant galimos baudžiamosios sankcijos klausimą, nes 2015 m. birželio 11 d. Danijos konkurencijos ir vartotojų teisių institucija kreipėsi į *Statsanklageren for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet* (Valstybės kaltintojas sunkių ekonominių ir tarptautinių nusikaltimų bylose, Danija), kad įvertintų bendrovių EY veiksmus pagal baudžiamosios teisės nuostatas.
- 26 Turėdamas mintyje, kad Danijos koncentracijų kontrolės taisyklės pagrįstos Reglamentu Nr. 139/2004 ir kad ginčijamame sprendime Konkurencijos taryba iš esmės remiasi Komisijos sprendimų praktika bei Sąjungos teismų jurisprudencija, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, jog kyla klausimų dėl Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalies aiškinimo.
- 27 Šiomis aplinkybėms *Sø- og Handelsretten* (Jūrų ir komercinių bylų teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Kokiais kriterijais vadovaujantis nustatoma, ar įmonės elgesiui arba veiksams taikomas Tarybos reglamento Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės 7 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas (draudimas [vykdyti prieš gaunant leidimą]) ir ar vykdymo veiksmas, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, reiškia, kad dėl jo visiškai arba iš dalies faktiškai arba teisiškai tikrai pakinta dalyvaujančių įmonių kontrolė arba sujungiamo tęsiama veikla, ir dėl to, jei pasiekiamos kiekybinės ribos, taikoma pareiga pranešti?
2. Ar nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą aprašytais aplinkybėmis gali toks bendradarbiavimo susitarimo nutraukimas, koks nagrinėjamas šioje byloje, būti laikomas vykdymo veiksmu, kuriam taikomas Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, ir kokiais kriterijais tada vadovautis jį vertinant?
3. Ar atsakymui į antrąjį klausimą svarbu, ar dėl susitarimo nutraukimo realiai atsirado konkurencijos teisės požiūriu reikšmingų pasekmių rinkoje?
4. Jei atsakymas į trečiąjį klausimą teigiamas, reikėtų patikslinti, kokiais kriterijais ir koku tikimybės laipsniu reikia vadovautis [pagrindinėje byloje] sprendžiant, ar dėl susitarimo nutraukimo atsirado tokių pasekmių rinkoje, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kokia tikimybė, kad tos pasekmės galėjo kilti dėl kitų priežasčių?“

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 28 Komisija išreiškė abejonių, ar Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą, atsižvelgiant į tai, kad Sąjungos teisė netaikoma pagrindinėje byloje ir kad taikomame įstatyme nėra nuorodų į Sąjungos teisę, tik šio įstatymo parengiamuosiuose darbuose patikslinta, kad jį reikia aiškinti atsižvelgiant į Reglamentą Nr. 139/2004 ir Europos Sąjungos Bendrojo Teismo ir Teisingumo Teismo jurisprudenciją.
- 29 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal SESV 267 straipsnį Teisingumo Teismo jurisdikcijai priklauso priimti prejudicinį sprendimą dėl Sutarčių ir Europos Sąjungos institucijų aktų išaiškinimo. Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta šiame straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti reikalingumą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl kai nacionalinių teismų pateikti klausimai susiję su Sąjungos teisės nuostatos išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš principo privalo priimti sprendimą (2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 19 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 30 Vadovaudamasis šia jurisprudencija Teisingumo Teismas ne kartą yra pripažinęs, kad turi jurisdikciją priimti sprendimą pagal prašymus priimti prejudicinį sprendimą, pateiktus dėl Sąjungos teisės nuostatų, esant tokioms situacijoms, kai pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms Sąjungos teisė tiesiogiai netaikoma, tačiau minėtos nuostatos padarytos taikytinos nacionalinės teisės aktais, kuriuose sprendžiant dėl visiškai su vidaus klausimais susijusių situacijų laikomasi Sąjungos teisėje įtvirtinto požiūrio. Tokiais atvejais Sąjunga tikrai suinteresuota, kad, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, iš Sąjungos teisės perimtos nuostatos ar sąvokos būtų aiškinamos vienodai, neatsižvelgiant į aplinkybes, kuriomis jos turi būti taikomos (2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 20 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 31 Kiek tai susiję su šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą, reikia pažymėti, kad, kitaip nei Italijos konkurencijos įstatyme, nagrinėtame byloje, kurioje priimtas 2007 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *ETI ir kt.* (C-280/06, EU:C:2007:775, 23 ir 24 punktai), Danijos konkurencijos įstatyme nėra tiesioginės nuorodos į prašomas išaiškinti Sąjungos teisės nuostatas.
- 32 Be to, kitaip nei Vengrijos konkurencijos įstatyme, nagrinėtame byloje, kurioje priimtas 2013 m. kovo 14 d. Sprendimas *Allianz Hungária Biztosító ir kt.* (C-32/11, EU:C:2013:160, 21 punktas), atitinkamos Reglamento Nr. 139/2004 nuostatos nėra tiksliai perkeltos į Danijos konkurencijos įstatymą.
- 33 Tačiau iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos aišku, kad Danijos konkurencijos įstatymo parengiamieji darbai rodo Danijos įstatymų leidėjo ketinimą suderinti Danijos teisę koncentracijų kontrolės srityje su Sąjungos teise, nes nacionalinės nuostatos iš esmės grindžiamos Reglamentu Nr. 139/2004. Pavyzdžiui, Danijos konkurencijos įstatymo 12c straipsnio 5 dalyje nustatytas draudimas vykdyti bet kokią koncentracijos sandorį anksčiau, nei apie koncentraciją pranešama arba gaunamas kompetentingų valdžios institucijų leidimas ją vykdyti, yra iš esmės toks pats kaip draudimas, numatytas Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalyje.
- 34 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, vertindamas savo nagrinėjamos bylos aplinkybes ir, be kita ko, taikomo nacionalinio įstatymo, kurį jam reikia aiškinti, parengiamuosius darbus, nusprendė, kad Danijos teisę reikia aiškinti atsižvelgiant, be kita ko, į Teisingumo Teismo jurisprudenciją.
- 35 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas turi jurisdikciją atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateiktus klausimus.

Dėl pirmųjų trijų klausimų

- 36 Pirmaisiais trimis klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: koncentracija yra įvykdyta tik sudarius tokį sandorį, kuris visiškai arba iš dalies faktiškai ar teisiškai prisideda prie tikslinės įmonės kontrolės pakeitimo. Jis siekia sužinoti būtent tai, ar bendradarbiavimo sutarties nutraukimą tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, galima laikyti koncentracijos vykdymu ir ar šiuo aspektu svarbu, ar toks nutraukimas paveikė rinką.
- 37 Atsakant į šiuos klausimus reikia priminti, kad Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalyje tik numatoma, kad koncentracijos negalima vykdyti nei iki pranešimo apie ją, nei iki paskelbimo, kad ji suderinama su bendrąja rinką.
- 38 Taigi šioje nuostatoje nenurodoma, kokioms sąlygoms esant koncentracija laikoma įvykdyta o konkrečiai – joje nepatikslinta, ar koncentracija gali būti įvykdyta sudarius sandorį, kuriuo neprisidedama prie tikslinės įmonės kontrolės pasikeitimo.

- 39 Todėl reikia pripažinti, kad vien iš minėto 7 straipsnio teksto negalima nustatyti juo nustatomo draudimo apimties.
- 40 Tuo atveju, kai pažodžiui aiškinant Sąjungos teisės nuostatą negalima nustatyti tikslios reikšmės, nagrinėjami teisės aktai turi būti aiškinami vadovaujantis tiek jų tikslu, tiek bendra sistema (2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 20 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 41 Kiek tai susiję su Reglamento Nr. 139/2004 tikslais, visų pirma iš jo 5 konstatuojamosios dalies matyti, jog juo siekiama užtikrinti, kad įmonių reorganizacijos procesas nedarytų ilgalaikės žalos konkurencijai. Todėl Sąjungos teisėje turi būti įtvirtintos nuostatos, taikomos koncentracijai, galinčiai itin riboti veiksmingą konkurenciją vidaus rinkoje arba didelėje jos dalyje. Šiuo tikslu, kaip numatyta šio reglamento 6 konstatuojamojoje dalyje, jis turėtų leisti veiksmingai kontroliuoti visų koncentracijų poveikį konkurencijos struktūrai Sąjungoje (šiuo klausimu žr. 2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 21 punktą).
- 42 Būtent tam, kad būtų užtikrintas tos kontrolės veiksmingumas, kaip matyti iš Reglamento Nr. 139/2004 34 konstatuojamosios dalies, įmonės privalo iš anksto pranešti apie koncentracijas ir jų vykdymą turi sustabdyti, kol bus priimtas galutinis sprendimas.
- 43 Reikia pažymėti, kad siekiant šių tikslų minėto reglamento 7 straipsnio 1 dalyje nustatomas draudimas vykdyti koncentraciją, bet tik tokią, kokia apibrėžta to paties reglamento 3 straipsnyje; pagal jį nedraudžiama vykdyti bet kokio sandorio, kurio negalima laikyti prisidedančiu prie koncentracijos vykdymo.
- 44 Vadinasi, apibrėžiant Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio apimtį, reikia atsižvelgti į minėtame 3 straipsnyje pateikiamą koncentracijos sąvokos apibrėžtį.
- 45 Pagal šią nuostatą koncentracija laikoma vykdoma, kai atsiranda ilgalaikių kontrolės pokyčių dėl dviejų arba daugiau anksčiau savarankiškų įmonių arba jų dalių susijungimo arba vienos ar kelių įmonių visos arba dalinės tiesioginės arba netiesioginės kontrolės įsigijimo, kai ją įsigyja vienas arba daugiau asmenų, kurie jau kontroliuoja bent vieną įmonę, arba viena ar daugiau kitų įmonių, su sąlyga, kad kontrolę lemia galimybė daryti lemiamą įtaką įmonės veiklai, kurią suteikia teisės, sutartys arba kitos priemonės.
- 46 Vadinasi, koncentracija pradedama vykdyti, kaip tai suprantama pagal minėtą 7 straipsnį, kai koncentracijos šalys vykdo sandorius, kurie prisideda prie ilgalaikio tikslinės įmonės kontrolės pokyčio.
- 47 Taigi reikalavimą užtikrinti veiksmingą koncentracijų kontrolę atitinka aplinkybė, kad bet koks dalinis koncentracijos vykdymas patenka į to straipsnio taikymo sritį. Iš tiesų, jei koncentracijos šalims būtų draudžiama ją įvykdyti sudarant vienintelį sandorį, bet leidžiama tą patį rezultatą pasiekti paeiliui sudarant kelis dalinius sandorius, sumažėtų Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnyje nustatyto draudimo praktinis veiksmingumas ir iškiltų pavojus šiame reglamente numatytos kontrolės išankstiniam pobūdžiui ir galimybei pasiekti jo tikslus.
- 48 Laikantis būtent tokio požiūrio minėto reglamento 20 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad vienos koncentracijos sandoriais reikia laikyti tuos sandorius, kurie glaudžiai susiję dėl sąlygų arba dėl to, kad jie vyksta kaip per palyginti trumpą laikotarpį sudarytų vertybinių popierių sandorių serija.
- 49 Vis dėlto, jei tokie sandoriai, nors ir įvykdyti dėl koncentracijos, nėra būtini, siekiant su šia koncentracija susijusios įmonės kontrolės pokyčio, jiems Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnis netaikomas. Šie sandoriai, nors gali būti papildomi arba parengiamieji koncentracijos elementai, neturi tiesioginio funkcinio ryšio su jos vykdymu, todėl jų vykdymas iš principo negali daryti žalos koncentracijos kontrolei.

- 50 Vien aplinkybės, kad tokie sandoriai gali paveikti rinką, neužtenka kitokiam minėto 7 straipsnio aiškinimui pagrįsti. Iš tiesų, viena vertus, sandorio poveikio rinkai vertinimas priskiriamas koncentracijos nagrinėjimui iš esmės. Taigi Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnyje numatyta sustabdymo pareiga taikoma neatsižvelgiant į tai, ar koncentracija suderinama su bendrąja rinką, nes ja kaip tik ir siekiama, kad Komisija užtikrintų veiksmingą visų koncentracijos sandorių kontrolę.
- 51 Kita vertus, neatmestina, kad jokio poveikio rinkai neturintis sandoris vis dėlto gali prisidėti prie tikslinės įmonės kontrolės pokyčio ir kad todėl jį bent iš dalies vykdoma koncentracija.
- 52 Vadinasi, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 139/2004 tikslus, jo 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti kaip draudžiančią koncentracijos šalims vykdyti bet kokią sandorį, kuriuo prisidedama prie ilgalaikio vienos iš su šia koncentracija susijusių įmonių kontrolės pokyčio.
- 53 Toks šio 7 straipsnio aiškinimas taip pat atitinka bendrąją Reglamento Nr. 139/2004 sistemą.
- 54 Nors, kaip matyti iš reglamento 6 konstatuojamosios dalies, šiuo reglamentu įvesta prevencinė koncentracijų kontrolė taikoma koncentracijoms, kurios daro poveikį konkurencijos struktūrai Sąjungoje, tai jokių būdu nereiškia, kad bet koks tokio poveikio nesukeliantis įmonių elgesys nekontroliuojamas Komisijos ar kompetentingų konkurencijos srityje veikiančių nacionalinių institucijų (2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 30 punktas).
- 55 Minėtas reglamentas, kaip ir visų pirma Reglamentas Nr. 1/2003, yra dalis teisėkūros paketo, kuriuo siekiama įgyvendinti SESV 101 ir 102 straipsnius ir nustatyti kontrolės sistemą, užtikrinančią, kad Sąjungos vidaus rinkoje nebūtų iškreipta konkurencija (2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 31 punktas).
- 56 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 139/2004 21 straipsnio 1 dalies, tik jis taikomas koncentracijoms, kaip apibrėžta jo 3 straipsnyje, o Reglamentas Nr. 1/2003 joms iš principo netaikomas (2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 32 punktas).
- 57 Vis dėlto pastarasis reglamentas taikomas tų įmonių elgesiui, kurios, nors ir neįvykdžiusios koncentracijos, kaip ji suprantama pagal Reglamentą Nr. 139/2004, gali tarpusavyje derinti veiksmus pažeisdamos SESV 101 straipsnį ir kurioms dėl šios priežasties taikoma Komisijos arba nacionalinių konkurencijos institucijų kontrolė (2017 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Austria Asphalt*, C-248/16, EU:C:2017:643, 33 punktas).
- 58 Todėl į Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio taikymo sritį įtraukus ir sandorius, kuriais neprisidedama prie koncentracijos įvykdymo, kaip iš esmės pabrėžė generalinis advokatas išvados 68 punkte, ne tik būtų išplėsta šio Reglamento taikymo sritis, pažeidžiant jo 1 straipsnį, bet ir atitinkamai susiaurinta Reglamento Nr. 1/2003 taikymo sritis, nes jis nebebūtų taikomas tokiems sandoriams, nors jais galėtų būti derinami įmonių veiksmai, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnį.
- 59 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia daryti išvadą, kad Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: koncentracija įvykdoma tik sudarius tokį sandorį, kuris visiškai arba iš dalies faktiškai arba teisiškai prisideda prie tikslinės įmonės kontrolės pokyčio.
- 60 Dėl klausimo, ar bendradarbiavimo sutarties nutraukimą tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje, galima laikyti koncentracijos vykdymu, reikia pažymėti, kad iš aplinkybių, aprašytų prašyme priimti prejudicinį sprendimą, kurias turi patikrinti nacionalinis teismas, matyti, jog, nors šis nutraukimas sąlygiškai susijęs su nagrinėjama koncentracija ir gali būti papildomas pasirengimo jai elementas, vis dėlto, nepaisant galimo jo poveikio rinkai, jis savaime neprisideda prie ilgalaikio tikslinės įmonės kontrolės pokyčio.

- 61 Be to, kad kalbama apie sandorį, susijusį tik su viena iš koncentracijos šalių ir trečiaisiais asmenimis, būtent *KPMG International*, reikia pažymėti, kad, nutraukusios šį susitarimą, bendrovės EY neįgijo galimybės daryti kokią nors įtaką bendrovėms KPMG DK, kurios, kaip matyti iš šio sprendimo 12 ir 13 punktų, konkurencijos teisės požiūriu buvo nepriklausomos tiek prieš minėtą nutraukimą, tiek po jo.
- 62 Atsižvelgiant į visus išdėstytus argumentus, į pateiktus pirmuosius tris klausimus reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 139/2004 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: koncentracija yra įvykdyta tik sudarius tokį sandorį, kuris visiškai arba iš dalies faktiškai ar teisiškai prisideda prie tikslinės įmonės kontrolės pakeitimo. Bendradarbiavimo susitarimo nutraukimo tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje (jas turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), negalima laikyti koncentracijos vykdymu, nesvarbu, ar toks nutraukimas paveikė rinką.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 63 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į pirmuosius tris klausimus, į ketvirtąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 64 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB susijungimų reglamentas) 7 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip: koncentracija yra įvykdyta tik sudarius tokį sandorį, kuris visiškai arba iš dalies faktiškai ar teisiškai prisideda prie tikslinės įmonės kontrolės pakeitimo. Bendradarbiavimo susitarimo nutraukimo tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė pagrindinėje byloje (jas turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), negalima laikyti koncentracijos vykdymu, nesvarbu, ar toks nutraukimas paveikė rinką.

Parašai.